

termelését, hogy miképen folyt be az arany-ezüst értékének meghatározására. S így szól az aranybányákról általában; keresi a nemes fémek jelen termelését, s azok mennyiségét a föld országult részein. (Taval s ez idén *Californiában* s legújában *Australiában* az aranytermelés oly meséssé vált, hogy e tekintetben Chevalier felszámolása elavult).

Nagyon érdekes és tanulságos kérdés az, hogy mily viszony van a pénz és a tőke között, s hogy mily viszony van a pénz s az ország vagyonossága között.

Következnek észrevételek az árnak változásáról; tárgyalja még a nemes fémek országok közti kereskedését, és váltását; eladja, hogy azon fémek értéke alkalmasint csökkenni fog. Végre szól a váltópénzről (sillon).

Lettres sur l' exposition universelle de Londres, par M. Blanqui, Paris 1851. (tevelek a londoni egyetemes iparműkiállításról). VIII és 324 l. Kellemes és tanulságos olvasmány: Blanqui szép hasonlításokat tesz az iparos nemzetek között; mi, kik sem Londonban nem voltunk, sem a versenyző nemzetek között nem vagyunk (ámbar, mint francia író tenni szokott, Blanqui az osztrák műipart úgy jellemzi, mint a melyben többi között a magyar szellem is sajátos vonást tesz, — mert hát rólunk akármennyit irnak is, de a külföldi írók nem ismernek), mi, mondom, e leveleket olvasván ismételve tanulhatjuk, hogy mi nincsen nálunk. De Blanqui magasabb szempontra is emelkedik, melyből a műipart nézni kell. A könyv bevezetésében, melyről mondja, hogy ezt olvasni hasznosabb mint a könyvet (plus utile a lire, que le livre) megmondja a franciáknak, mily esztelenül fogják fel a szabadságot! A nép, mely a királyokat mint cselédeket kergeti el, más részről türi azon nyügöt, melyet reá a védvámok vetnek; s melyek arra kényszerítik, hogy nem egyszer drágább és rosszabb holmikat kénytelen venni, mint a nélkül használhatna. Szóval, Blanqui a szabad kereskedelem mellett szól.

P. H.

A MUZEUM TÁRCÁJA.

Füzér a Törvénytudományból. — I.

Egy hatalmaskodási perben érdekes jogkérdés fordult elő, mely talán megérdemli, hogy a törvénytudó közönség tudomására jusson.

Egy földesúr a szomszéd falusi község által legeltetési jogában háborgattatván, azon község ellen hatalmaskodási pert indított, s a keresetlevélben a 64. 82 : 1-ae és 56 : 1655. törvényekre, meg a 178. laponi 35-dik döntvényre hivatkozva, kérte a közönséget mindazon egyéneknek homagiumaiban elmarasztaltatni, kik a hatalmaskodásban tetteleg részt vettek. A perben eljáró járásbíró mindazonáltal csupán egyszeri 100 p. ftnyi büntetésben marasztalta azt el, okúl adván : hogy már most a községek között különbség nincsen, hanem mindnyájan egyenlők.

A felperes az ítéletet felebbezte következő okokból :

1. A községek csak a státuszjogi (iuris publici) viszonyokra és politikai szerkesztésre, de nem a magánjogi (iuris privati) viszonyokra nézve egyenlők; ez utóbbiak iránt az új törvénykezési rendszer 25-d. §-ának világos szavai szerint az ország törvényei most is fenállanak. Valamint tehát egyes nemnemes hatalmaskodót nem lehet a nemessel, vagy ezt amazzal egyforma büntetésre ítélni, úgy nemnemes községet sem.

2. Semminemű törvénynek visszaható ereje nincsen, és kivált hol büntetésről van szó, közönségesen elismert elv az, hogy a bűnöst azon törvény szerint kell büntetni, mely a bűntény elkövetésekor divatozott, mert ezt, nem pedig a jövődöben netalán hozatandót sértette meg.

3. Ha lehetne is azt állítani, hogy valamely falusi község most már egy királyi várossal egyenlő, még akkor is az egyenlőséget kétféle lehetne értelmezni, t. i. vagy úgy, hogy a falusi községet úgy kell elmarasztalni, mintha szabad királyi város volna, vagy úgy, hogy a szabad királyi városokat úgy, mintha faluk volnának. Melyik légyen az igaz értelmezés, azt senki sem mondhatja, mert sem egyre, sem másra törvény nincs, tehát áll a régi törvény, és minden község e tekintetben az marad a mi volt.

4. De ha állana is az, hogy falusi községet szabad királyi várossal egyenlőnek kell nézni, még akkor sem volna a törvénynek elégtéve a fenérintett ítélet által, mert a hatalmaskodó sz. kir. városokról szóló 1649 : 18. tc. és általános gyakorlat szerint el kell marasztalni :

- a) Az egész várost in concreto mint nemest 100 pforintban ;
 - b) Minden egyes *polgárt*, ki a hatalmaskodásban részt vett, szinte 100 ftban; és :
 - c) Minden városi *jobbágyért* vagy idegen küldöttért a várost negyven negyven forintban ; az a) és b) alatti büntetések fele a felperesnek, fele a bírónak, a c) alattiak pedig egészen a felperesnek járván.
- Mit fog majd erre a megyei törvényszék mondani, megvállik !

Fabriczy Sámuel.